

SINTEF

Hva vet vi om næringslivets forskningsaktivitet?

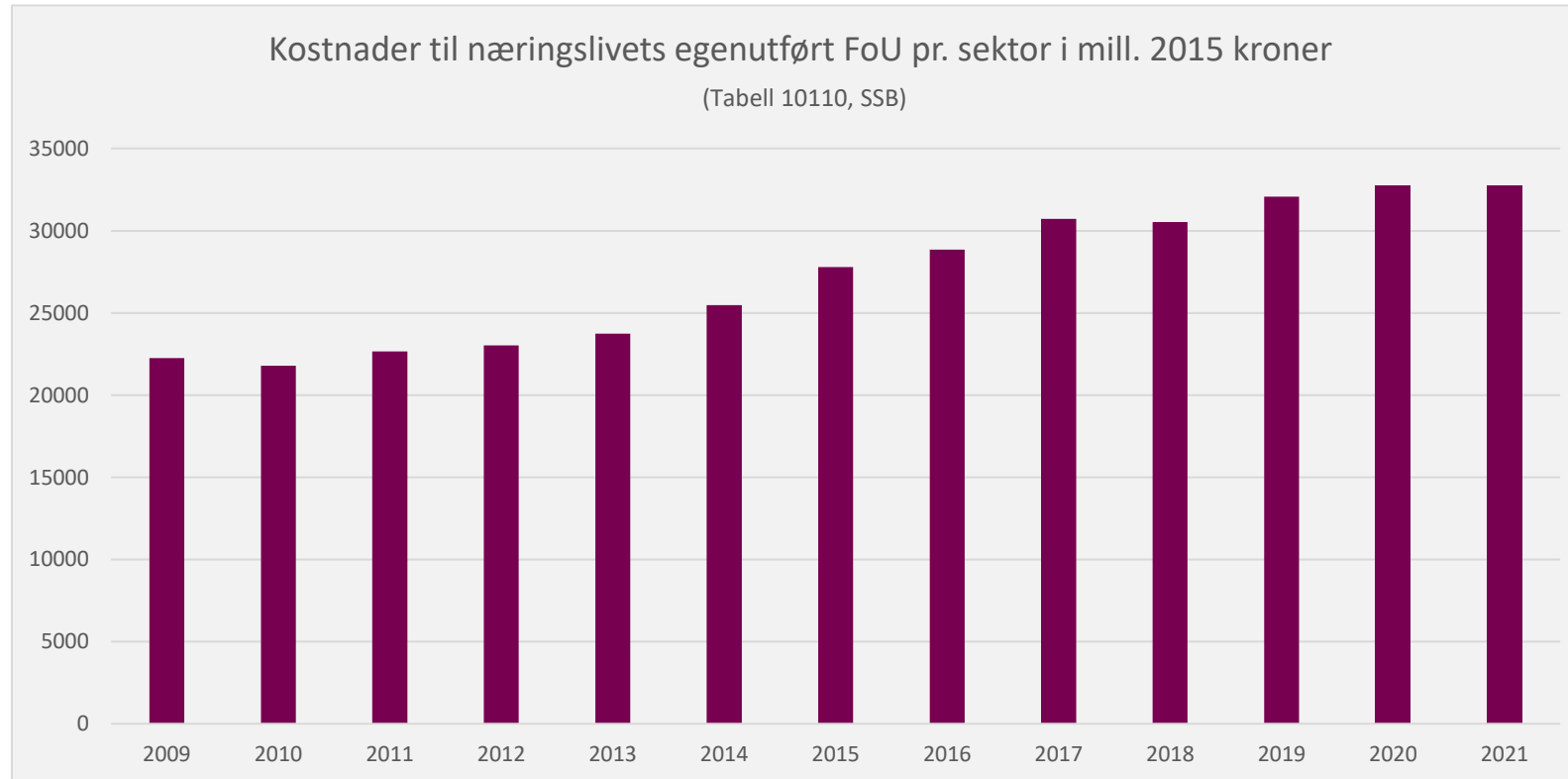
Samarbeidskonferansen FFA UHR 2024

Anders Hanneborg

Teknologi for et bedre samfunn

Betydelig realvekst i næringslivets egenutførte FoU, 44% i perioden 2009-2019

...samtidig avtar institutt- og UH-sektors inntekter fra næringslivet.

Hva kan denne utviklingen skyldes og hva er konsekvensene?

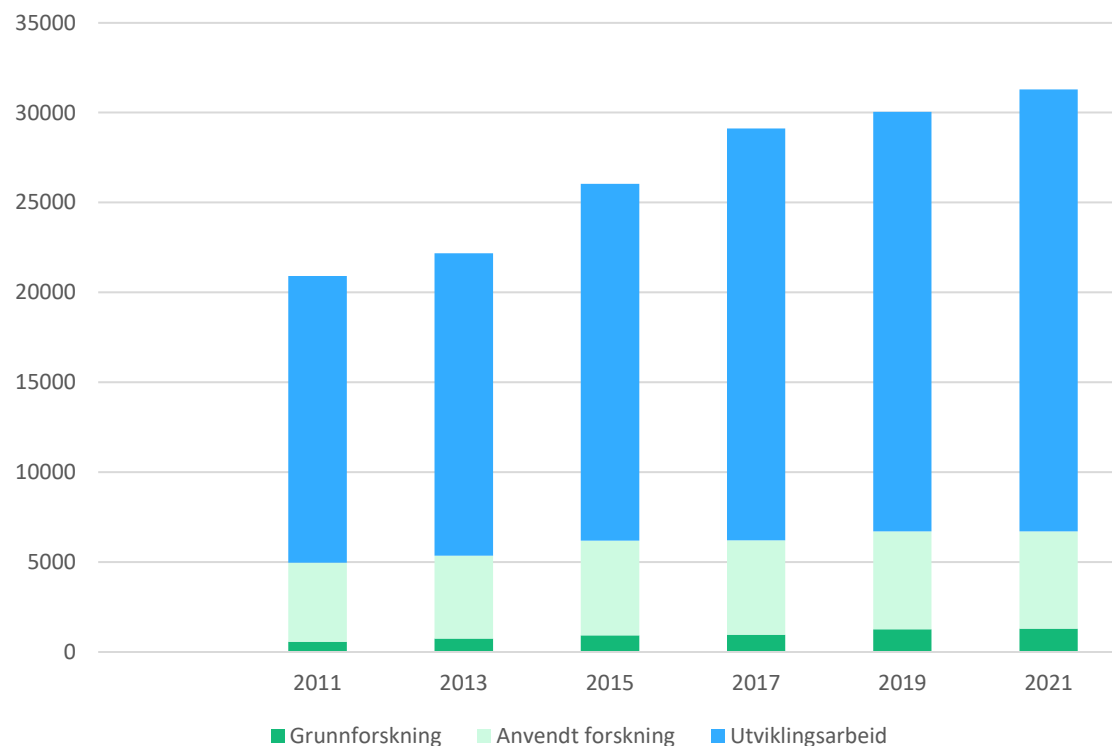

SINTEF

FoU, et bredt spekter av aktiviteter

Langt fra «grunnforskning» til å «ta eksisterende kunnskap i bruk på nye måter»

Næringslivets FoU etter art (mill.2015-kroner), SSB 11138

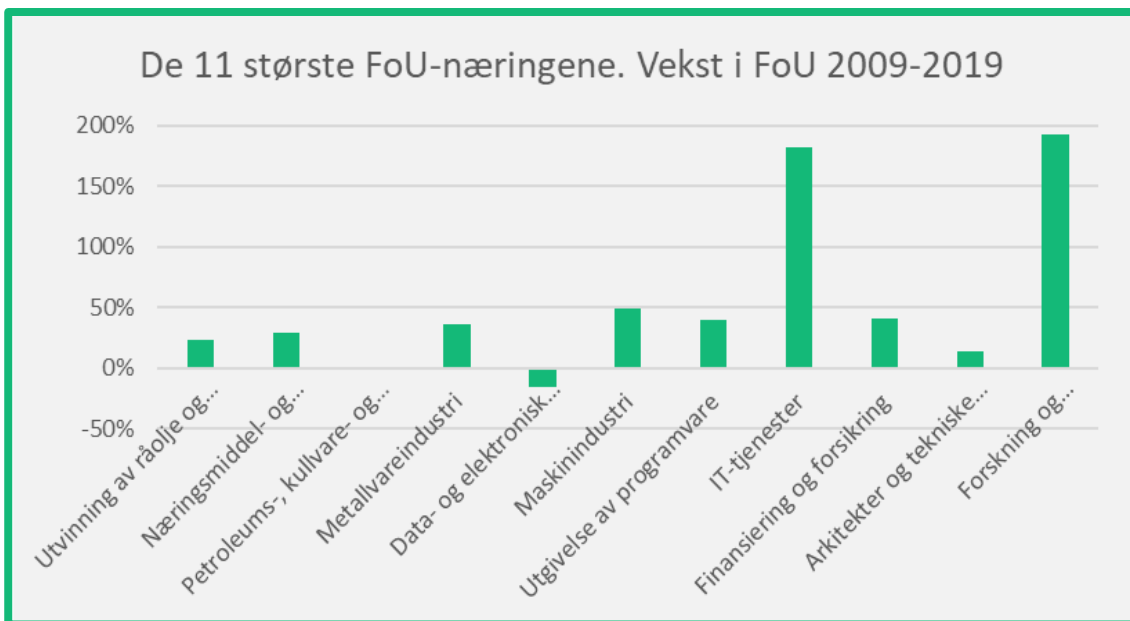
- 83% av veksten i næringslivets FoU fra 2011 til 2021 utgjøres av FoU-arten "utviklingsarbeid". Andelen anvendt forskning fortsetter å avta.

- FoU-veksten ligger i hovedsak innen tjenestenæringene

Finnes veksten i næringslivets FoU på områder hvor forskningsinstitusjonene «ikke er tilstede»?

Kilde: «Et velfungerende forskningssystem: Utviklingstrender i næringslivets FoU», internt notat Forskningsrådet, 6/2-23

IT-tjenester står for 45% av veksten i næringslivets FoU

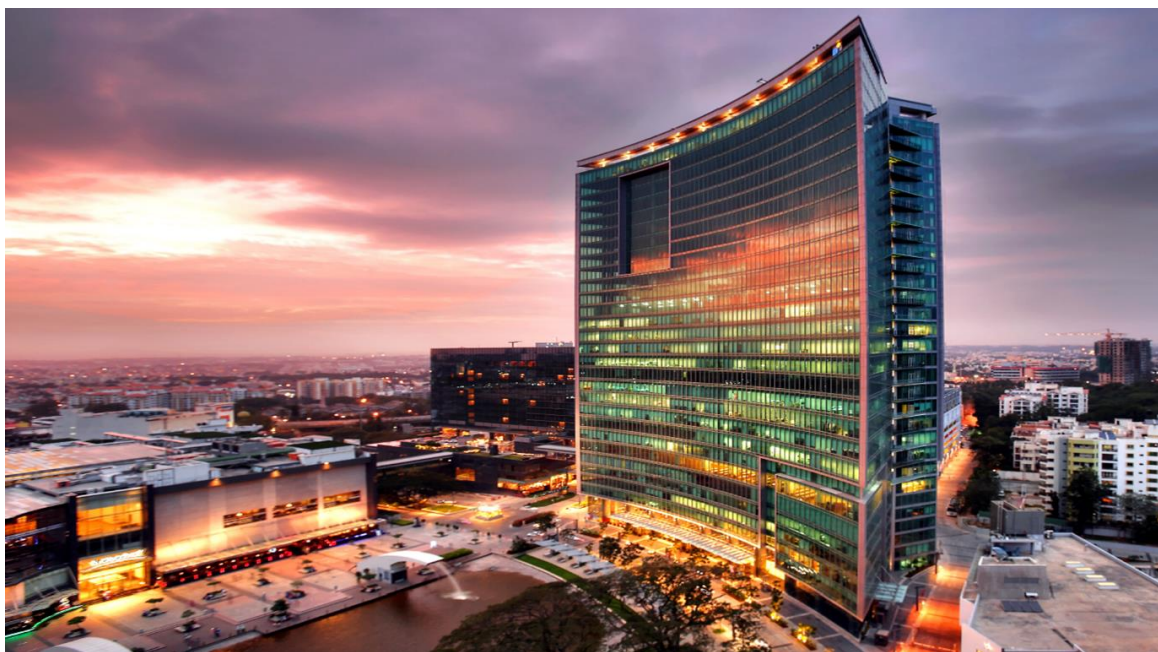
Næringen IT-tjenester:

- Stort FoU-volum
- Kraftig FoU-vekst
- Står for 45% av næringslivets FoU-vekst i perioden 2009-2019

Næringen Utv. råolje og gass:

- Avtakende FoU
- Økt sysselsetting

FoU i store bedrifter gir normalt større avkastning I Norge er de få og deres FoU-virksomhet er avtakende

Illustrasjon fra Ksas.no

De store norske bedriftene:

- utfører ca. 30 % av næringslivets FoU
- utfører en lavere andel av næringslivets FoU enn i land vi gjerne sammenligner oss med
- har hatt en svak nedgang i FoU siden 2015

Kilde: Utviklingstrender i næringslivets FoU», internt notat Forskningsrådet, 6/2-23

Har vi hatt for liten fokus på hvordan store bedrifter kan bidra til å løfte FoU-nivået i norsk næringsliv?

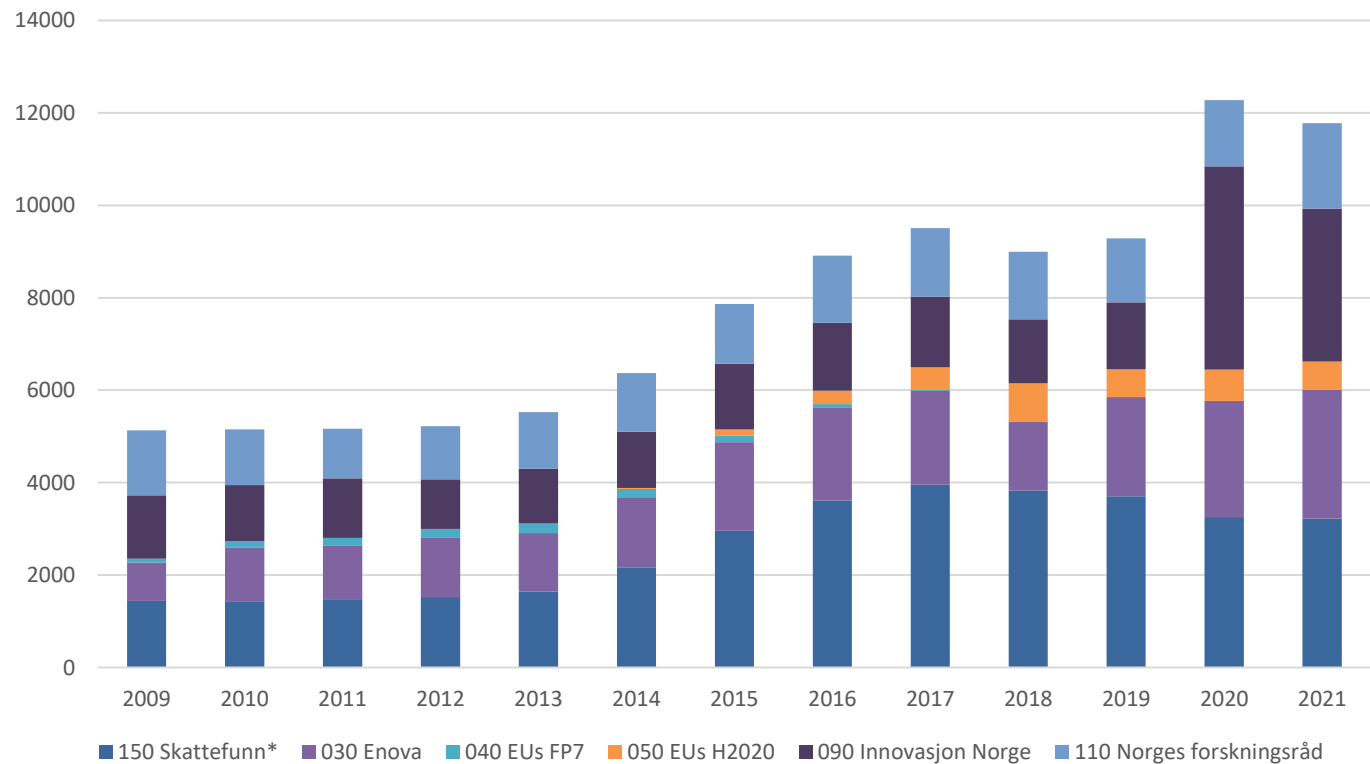
SINTEF

Offentlig støtte til næringslivets FoUol

Kraftig vekst i offentlige tilskudd til FoUol i næringslivet, 85% i perioden 2009-2019

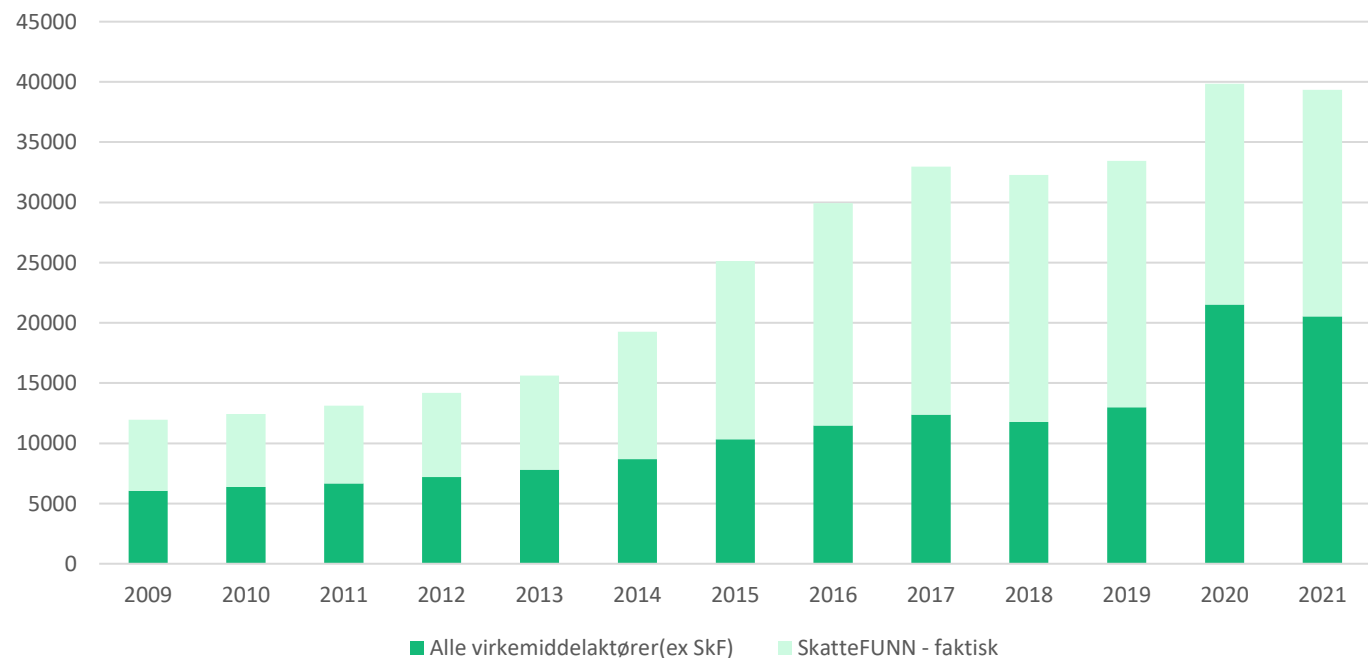
Offentlige tilskudd til næringslivets FoUol, de største virkemiddelaktørene (SSB tabell 12639, *Skattefunn Faktisk) i 2015-kroner

- Tilskudd fra IN og NFR viser ingen realvekst, andelen blir nær halvert fra 2009-2019
- Veksten domineres av SkatteFUNN*
- En avtakende andel tildeles gjennom konkurranse
- En avtakende andel styres mot prioriterte områder
- En økende andel tildeles uten FoU-faglig vurdering

Konservativt anslag over FoUol-prosjekter i næringslivet med offentlig støtte

Prosjekter m/offentlig støtte til FoUol
(løpende 1000 kroner)

Offentlige tilskudd har stor betydning for innholdet i næringslivets FoU og deres FoU-samarbeid med andre

Konservativt anslag over FoUol-prosjekter i næringslivet med offentlig støtte
(Egenandel: SkatteFUNN 80%, NFR faktisk egenandel IPN, øvrige 50%)

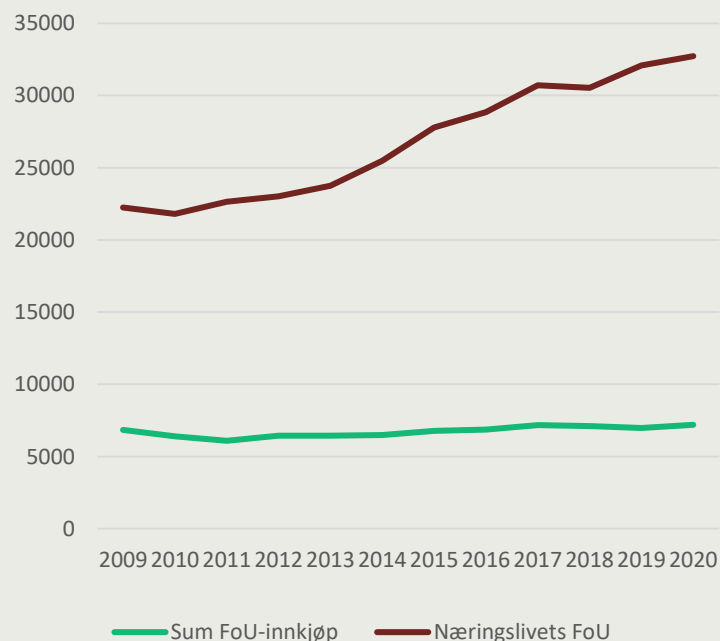
SINTEF

Næringslivets FoU-samarbeid

Næringslivets innkjøp av FoU avtar, også med forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler

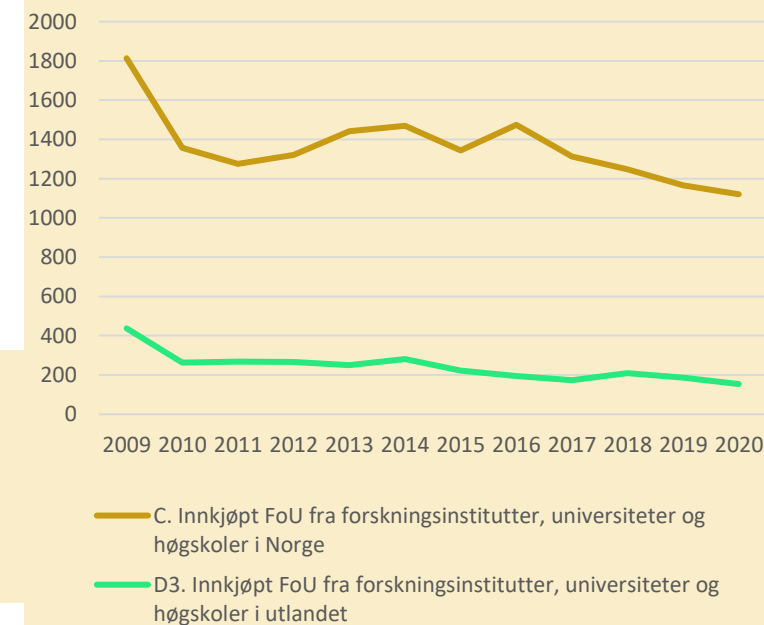
Næringslivets FoU vs næringslivets innkjøp av FoU (2015-kroner)

Funn: Næringslivets FoU øker kraftig, men deres FoU-innkjøp fra andre viser ingen vekst i perioden 2009-2019.

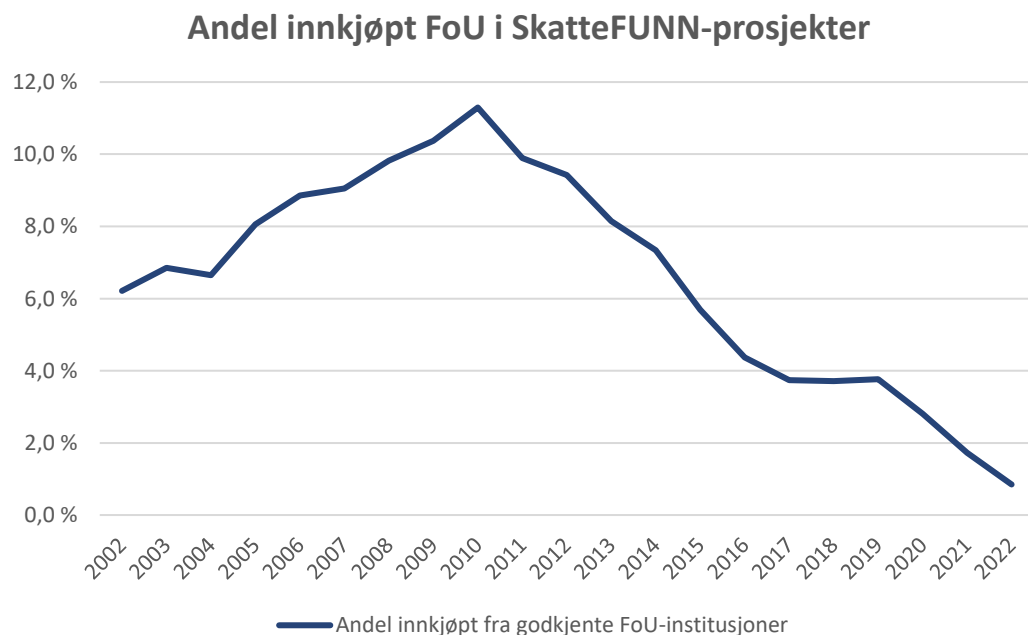
Funn: Næringslivets innkjøpte FoU fra norske institutter, universiteter og høyskoler er også avtakende

Næringslivets FoU-innkjøp fra forskningsinstitusjoner i Norge og i utland (2015-kroner)

SkatteFUNN:

Innkjøp FoU fra forskningsinstitusjoner

- Andel innkjøpt FoU fra forskningsinstitusjoner i SkatteFUNN har avtatt jevnt siden 2010.
- SØA anslår fall på 280 MNOK i perioden 2011-2021

SINTEF

Omstillingen, hvor står vi og hvor står EU?

SINTEF

Hvor langt har vi kommet i omstilling mot et mer FoU-intensivt næringsliv?

«Norges «utfordring» er med andre ord at vi har høy verdiskaping i næringer som er lite forskningsintensive og lite verdiskaping i næringer som er forskningsintensive.»

SØA-rapport for NHO 20/9-2023

Perioden 2010-2021:

«FoU politikken har altså ikke lyktes med å få til en omstilling av ressurser (primært ansatte) fra lav- til høy-intensive næringer mht. FoU.»

«Selv om det har vært økt FoU-intensitet i noen næringer, har *vekten* til disse næringene samlet sett ikke økt. Dette tyder på at produktivtetsveksten i disse næringen ikke har vært signifikant høyere enn i næringslivet generelt – til tross for økt FoU intensitet.»

SSB dypdykkartikkel, Indikatorrapporten 2023

EU anbefaler kursendring i EU-landenes FoU-politikk

- “The EU is still far from its 3% target. It underinvests compared to its main competitors
- “Pay more attention not just to the volume of R&D investments, but also to the direction”
- “Given the significant increase in R&D tax incentives over the last decade, there is a need to assess the use of this instrument in supporting transitions that require coordinated and strategic investment”

Science, Research and Innovation Performance, 2020, EC

Hovedfunn (2009-2019)

- Betydelig realvekst i næringslivets FoU. Veksten følger en dobbelt så stor vekst i offentlige tilskudd.
- En stor og økende andel av næringslivets FoU-prosjekter mottar i dag offentlige tilskudd
- Samspill mellom næringsliv og UH- og instituttsektor synes å avta
- Den dominerende veksten i offentlige tilskudd til næringslivets FoU finnes i SkatteFUNN
- SkatteFUNN-ordningen har endret karakter, innkjøp av FoU har falt kraftig
- Forskningsrådets tilskudd finansierer betydelig samarbeid med UH og institutt, men viser ingen realvekst

SINTEF

Teknologi for et bedre samfunn